

[Per Hækkerup.]

tilkendegivelser fra de to andre regeringspartier om, at de ikke under nogen omstændigheder ville være med i en regeringsdannelse, der skulle omfatte socialdemokratiet. Dermed var det jo udelukket eller praktisk taget udelukket, at man kunne nå et andet resultat end det, der er kommet. Valgresultatet gav det radikale venstre en sådan styrke, at partiet igen havde mulighed for at vælge, hvilken side partiet ville placere sig på i dansk politik, og denne valgmulighed udnyttede de radikale — trods vor villighed til under bestemte forudsætninger at medvirke i en regeringsdannelse — til klart og tydeligt at placere sig i højre side af salen.

Jeg er overbevist om, at salig Hørup har vendt sig i sin grav den dag, da det radikale venstre traf den beslutning, og jeg er overbevist om, at den kamel, det må være for de radikale at gå i regeringssamarbejde med de konservative, har givet besværlige synkefønmelser hos mange radikale. Men statsministeren har vel trøstet sig og de konservative med, at den er større, der overvinder sig selv, end den, der erobrer en stad.

Det er en historisk afgørelse, der her er truffet, fortæller især en henrykt konservativ presse os. 60 års bitter strid mellem de radikale og de konservative er begravet. Der er nu kun nuancer, har jeg forstået, mellem partier med et fælles grundlag.

Med denne historiske beslutning opgav de radikale deres traditionelle formidlerrolle og tilsluttede sig en blok. Det kan vist ikke bestrides, hr. statsminister, at beslutningen betød, at de radikale tilsluttede sig en blok — og en blok, der ikke måtte omfatte socialdemokratiet, som man heller ikke kan bestride først og fremmest er lønmodtagernes parti.

Forleden dag læste jeg den karakteristik af de radikale — jeg tror, den var formet af en radikal historiker — at Munch-perioden var socialradikalismens periode, og at Dahlgaard-Jørgensens Jørgensens perioden var socialliberalismens periode. Man spørger

sig selv, om Baunsgaard-perioden skal være liberalismens periode slet og ret for de radikale — hvis det bliver en periode og ikke bare en episode.

Om statsministerens tiltrædelseserklæring vil jeg gerne sige, at jeg går ud fra, at statsministeren og jeg kan være enige om, at denne erklæring er ikke tilfældig; den er sikkert udtryk for et omhyggeligt tankearbejde og en nøje overvejelse mellem de tre partier. Men er den ikke tilfældig, er den til gengæld heller ikke oplysende.

Da regeringen var dannet, erklærede statsministeren og andre, at der ikke ville blive sagt noget om regeringens politik før i statsministerens åbningserklæring. Når man nu omhyggeligt gennemlæser statsministerens tale, må man erkende, at der står næsten ikke noget som helst præcist om, hvad regeringen agter at gøre. Talen er præget af statsministerens blændende uklarhed.

Må jeg derfor spørge statsministeren: findes der en aftale mellem de tre partier, eller forestiller statsministeren sig virkelig, at offentligheden kan tro, at redegørelsen udtømmende fortæller, hvad de tre partier er enige om? Findes der ikke nogen skriftlige eller mundtlige aftaler om enkeltheder i det, man er blevet enig om? Og hvis de findes, hvorfor må vi så ikke få dem at vide? Er det en af den slags hemmeligheder, det skal forbeholdes en undrende efterverden at nå til erkendelse af?

Mange gange i talen udtrykkes regeringens ønske om samarbejde. Det gælder også, at dette ønske er blevet udtrykt ved andre lejligheder. Jeg tror, jeg må sige til statsministeren, at ord alene gør det ikke. Man må også se på handlingerne. Og hvad var så den første regeringshandling, der blev foretaget? Ja, det var at bryde en tradition, der har været respekteret i generationer under skiftende regeringer. Jeg tænker på den faste regel, at ledelsen af dette hus' arbejde, at posten som folketingets formand, overlades det største parti. Man skal ikke misforstå os, vi beklager os ikke, det er flertallets ret at bestemme, det er demokra-